hövding, varom den isl. *Ingvars saga ens víðfǫrla* (Ingvar vittfarnes saga) handlar. Enligt denna saga hette hans farfader Åke, vilken hade äktat en dotter till konung Erik segersäll, som fadern förmält med en konung i Gardarike, hans fader Eymund. Hans moder säges vara en mäktig mans dotter, men sagan nämner icke hennes namn, runstenen D 8vo 20 Gripsholm upplyser, att hon hette Tola. Ingvars fader skulle alltså varit kusin till konung Olov Skötkonung och Ingvar syssling till Anund Jakob, med vilken han säges varit icke långt från jämnårig. Ingvar valde sig ur landet manskap och 30 fullrustade skepp och seglade till Gardarike, uppehöll sig 3 år hos konung Jarizleif och seglade därpå med sina 30 skepp troligen utför Volga, från vilken färd fabelaktiga äventyr förtäljas, men dog av sjukdom 1041, och han var då 25 år gammal, skulle alltså vara född 1016. Hans manskap vände då om, och hade 12 skepp, vilka sedan också skingrades och troligen till större delen förgingos; sagan vet blott, att ett kom till Miklagård och att Ingvars förtrogne Garda-Ketill återkom till Gardarike med sitt skepp och därifrån till Sverge förde underrättelser om färden och Ingvars rikedomar till hans son Sven, som själv sedermera seglade samma färd som sin fader. Uppgiften om Ingvars dödsår 1041 torde vara riktig, sagans övriga tidsuppgifter äro däremot förvirrade, uppgiften om Ingvars faders namn bekräftas av runstenar vid Strängnäs och en del andra sakförhållanden i tiden före Ingvars tåg kunna därför även vara riktigt angivna. Jfr *Yngvars saga víðfǫrla*, utg. av E. Olsson, København 1912, s. LXXV ff.

---

156. Tingstad, kyrkan, Lösings hd.

Pl. LII. Fig. 1.

Litteratur: B. 861; L. 1099; W. 19; Peringskiöld, *Mon.* VII; Broocman, *Beskr. öfver Östergötland*, s. 539; P. A. Säve, *ATS.* 2, s. 94; *Reseber.* 1862, s. 32; C. F. Nordenskjöld, *Reseber.* 1871, s. 171, teckn.; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 36, teckn.

Peringskiöld angiver »Tingsta södre kyrkedörr» vara runstenens plats, så ock Broocman; P. A. Säve säger den ligga »i chordörrtröskeln, öfvertäckt af sidostenarne och nedtjärad», vilket läge ock framgår av teckningen i B. 861. Vid kyrkans reparation 1862 blev den uttagen och rest mot en berghäll i östra ändan av kyrkogården.

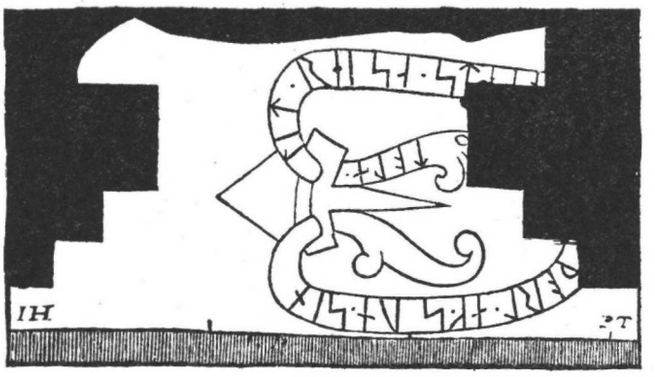

B. 861.

Ämnet är grå gnejs. Höjden är 1,88 m, bredden vid vinkelns spets nederst på stenen 86 cm, vid toppen 93 cm. Slingans bredd 8—14 cm. Ristningen är tydlig.

Punkten i början av inskriften är säker. I **reisa** har **e** tydlig prick, av **i** är nedre delen utplånad. I **sun** är övre staven av **s** förlängd till nedre linien och staven och vänstra bistaven av **n** nästan försvunna.

Alla inskriftens skiljetecken äro punkter; den punkt saknas, som B. 861 har efter **l** i **þorlak**, vars **o** liksom det i **tola** har formen ᚦ.

Inskriften är följande:

· tola · lit · reisa · stein · eftiʀ · þorlak · sun · sin ·
5 10 15 20 25 30

Kvinnonamnet **tola** ristas annars **tula**, t. ex. Ög. 212 Ålbäcken; Lundgren, Personnamn, anför det blott från ortnamnet *Tolothorpe* Vg.? S. D. III, 34 (1311). Det motsvarande mansnamnet ristas i runor **tuliʀ** B. 991, L. 1362, T. 24 Leckö, Vg., och L. 1400, T. 108 Hökerum, Vg., **tuli** L. 600, Elltomta, Grödinge sn, Sdml., **toliʀ** B. 277, L. 333 Hovgården, Adelsö, Uppl., undersökt av mig 1901, **toli** B. 537, L. 296 Hov, Rasbo sn och hd, Uppl. Lundgren, *Personnamn*, anför **Tole* blott från ortnamnen *Tolabro* Ög. SD ns II, 99 (1409), *Tolæfiærthing* Sk. SD. IV, 706 (1340) och *Tolathorp* Ög. SRP. 2304 (1387), däremot är biformen *Tule* rätt vanlig. En biform *Tolle* förekommer även. Denna växling mellan *o* och *u* tyder på att vokalen är kort. **þorlak** motsvarar fsv. *Thorlach* Medp. SD ns II, 575 (1412).

Översättning: Tola lät resa stenen efter Torlak, sin son.

157. Tingstad, kyrkogården, Lösings hd.

Pl. LII. Fig. 2.

Litteratur: W. 22; P. A. Säve, *ATS.* 2, s. 94; *Reseber.* 1862, s. 31, teckn.; C. F. Nordenskjöld, *Reseber.* 1871, s. 171, teckn.; E. Ihrfors, *Ostrogothia sacra*, s. 36, teckn.

P. A. Säve uppgiver denna runsten finnas i sydöstra kyrkogårdsporten. Den står nu bredvid föreg., rest mot en berghäll i östra ändan av kyrkogården.

Ämnet är ljusröd granit. Höjden är 1,19 m, bredden, tangerande nedersta ändan av högra slingan, är 73 cm, över toppen av mittslingan 94 cm. Slingans bredd är 10—13 cm.

Ristningen är bred och tydlig. Första namnet är dock skadat och svårläst. Slingorna begränsas nedåt av raka linier, av den i nedre ändan av vänstra slingan är blott nedre tredjedelen, 4 cm, i behåll. 4 cm till höger därom finnas 4 cm nedifrån av staven till r. 1. 6 cm till höger finnes 6 cm nedifrån av staven till 2, till vilken upptill en 4 cm lång bistav till **f** eller **k** hör, som vid första påseende tyckes vara vänstra bistaven till 3 **t** såsom denna runa uppfattas av P. A. Säve, men detta streck är upptill genom 1 cm skilt från toppen av 3. Denna bistav till **f** eller **k** kan ej följas in till staven men antydes av en gropighet, som mynnar in i staven 5,5 cm nedifrån, 4 cm uppifrån. 3 ser ut som ᚴ **l** med bistaven 3 cm fullt tydligt. För att vinna en tydning förmodar jag ᚱ **r**, och möjligen finnes en skugga av nedre ändan av övre och av nedre strecket, men mellanstreckets sträckning är ej säker. 4 **i** är klar och oskadd. 5 har staven klar, bistaven är något otydlig men har med visshet varit **þ**; naturlig gropighet i stenen har givit anledning till P. A. Säves uppfattning av 5 som **k**. Jag förmodar, att namnet varit **afriþ**, fsv. *Afridh*, gen. *Afridha* Ög. Lundgren, som annars flerstädes förekommer i runor, t. ex. Öl. 27 Sandby. I **bru** äro **br** mycket avflagade och **u** nästan saknar stav.

Efter **bru** + väntar man **þasi** men det synes osannolikt, att **i** finnes. Vid platsen för **i** är en avsats, framför vilken **i** borde löpa, men stenens yta har där samma röda färg som